

Przez ok. 200 m idziemy polną drogą na wschód, wzdłuż ledwie dostrzegalnego w terenie, zarośniętego przez gęstwą krzewów i młodych drzew torowiska, aż do miejsca, w którym łączy się ona z szosą Maciejowice - Otmuchów. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo i kierujemy się na południe, w stronę miasta Otmuchów. Idziemy wąską asfaltową szosą wysadzaną po obu stronach kasztanowcem zwyczajnym (*Aesculus hippocastanum*). Wspomniana aleja jest jednym z niewielu fragmentów dobrze zachowanych starszych zadrzewień przydrożnych, jakie znajdują się na obszarze gminy Otmuchów.

Droga biegnie, początkowo płasko a później zataczając łagodny łuk w prawo, lekko w dół, stale między polami uprawnymi.

Na prawo od drogi otwiera się szeroka panorama na dolinę Nysy Kłodzkiej. Na pierwszym planie widać zabudowania stacji kolejowej w Otmuchowie, a bardziej na wschód znajdujące się na wzniesieniu samo miasto. Obniżenie zawarte między wzgórzem zamkowym i wałem zapory Jeziora Otmuchowskiego zajmują, w części przylegającej do miasta, pola uprawne i ogródki działkowe. Ustępują one dalej na zachód terenom leśnym, użytkowanym jako las komunalny.

Ogólna powierzchnia lasów komunalnych Otmuchowa to 112,45 ha. Cały obszar lasu komunalnego podzielony został na mniejsze fragmenty zwane uroczyskami, które tworzą dwa kompleksy. Większy z nich obejmuje uroczyska: "Przy Jeziorze Otmuchowskim", "Koło Boiska", "Park" i "Za Rzeką Nysą", leżące w zachodniej i południowo-zachodniej części Otmuchowa. Natomiast jedno tzw.

uroczysko "Bażanciarnia" stanowi enklawę leśną znajdującą się w północnej części miasta. Zachodnią granicę uroczyska stanowi odcinek przemierzanej szosy z Maciejowic do Otmuchowa. Mijamy znajdujący się najbliżej drogi młodnik sosnowy i po przejściu ok. 200 m skręcamy w lewo, w szeroką ścieżkę. Zaraz przy wejściu, tuż przy ścieżce, po prawej stronie, rośnie potężnych rozmiarów dąb szypułkowy (*Quercus robur*), uznany pomnik przyrody (obwód 535 cm, wysokość 29 m, wiek ok. 300 lat). Otaczają go, znacznie już mniejszych rozmiarów, inne drzewa tego gatunku, jak również klon zwyczajny (*Acer platanoides*) i jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), a podrost stanowią głównie leszczyna zwyczajna (*Corylus avellana*) i grab zwyczajny (*Carpinus betulus*). Niżej, w warstwie runa, w zwartych kobiercach rośnie bluszcz zwyczajny (*Hedera helix*), a w miejscach bardziej wilgotnych można znaleźć czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*).

Na lewo od drogi ciągnie się pas lasu iglastego. Początkowo stanowi go młodnik sosny zwyczajnej (*Pinus silvestris*), z niewielką domieszką sosny wejmutki (*Pinus strobus*). Następnie zastępuje ją świerk pospolity (*Picea abies*) oraz występujący pojedynczo modrzew europejski (*Larix decidua*).

W pobliżu wieży ciśnień, znajdującej się po prawej stronie ścieżki, rośnie okazałych rozmiarów dąb szypułkowy (*Quercus robur*), którego pień i konary oplecione są przez bluszcz pospolity (*Hedera helix*).

Mijamy odchodzącą w lewo ścieżkę i po następnych 100 m skręcamy

w prawo i wchodzimy na szeroką alejkę. Prowadzi ona poprzez las mieszany, w którym dominującą rolę odgrywa dąb szypułkowy (*Quercus robur*) i jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*). Licznie reprezentowane są: brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), oraz jarząb pospolity (*Sorbus aucuparia*) i leszczyna (*Corylus avellana*). W runie spotykamy m.in.: kokoryczkę wielkokwiatową (*Polygonatum multiflorum*), konwalijkę dwulistną (*Majanthemum bifolium*), czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*), gajowca żółtego (*Lamium galeobdolon*) i niecierpka pospolitego (*Impatiens noli-tangere*).

Po ok. 200 m alejkę przecina wąska, otoczona z obu stron odwadniającymi rowami, ścieżka. W pobliżu skrzyżowania roślinie okazały dąb szypułkowy (*Quercus robur*), obok niego świerk pospolity (*Picea abies*) i jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*).

Na skrzyżowaniu zmieniamy kierunek marszu, opuszczamy alejkę, skręcamy w lewo. Wchodzimy na wymienioną ścieżkę prowadzącą przez północno-wschodnią część uroczyska. Ścieżka prowadzi łagodnie w dół, początkowo na północny-wschód, a później zakręca na południowy-wschód.

W miejscu, w którym ścieżka skręca ostro w prawo i oddala się od dotychczas towarzyszących jej cieków, rośnie świerk pospolity (*Picea abies*), uznany pomnik przyrody (obwód 346 cm, wysokość 28 m, wiek ok. 150 lat). Jego otoczenie stanowią: jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), sosna

wejmutka (*Pinus strobus*) i świerk pospolity (*Picea abies*).

Dalej ścieżka rozszerza się i po 200 m docieramy na skraj niewielkiej polany, biwakowiska. Centralną część polany zajmuje grupa złożona z pięciu okazałych rozmiarów dębów szypułkowych (*Quercus robur*), uznanych za pomniki przyrody. Wymiary drzew zawierają się w granicach: obwód 384-480 cm, wysokość 30-32 m, wiek 300-350 lat.

Przecinamy polankę i wchodzimy na wytyczoną wzdłuż jej południowego brzegu ścieżkę. Przez ok. 150 m idziemy na południe, a następnie skręcamy w pierwszą odchodzącą w prawo ścieżkę.

Południowy fragment uroczyska "Bażanciarnia" obfituje w wiele gatunków drzew i krzewów. Poza wymienianym już wielokrotnie jesionem wyniosłym (*Fraxinus excelsior*), występują tutaj m.in.: olsza czarna (*Alnus glutinosa*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), topola czarna (*Populus nigra*), modrzew europejski (*Larix decidua*), jarzab pospolity (*Sorbus aucuparia*), głóg dwuszyjkowy (*Crataegus oxyacantha*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), klon zwyczajny (*Acer pseudoplatanus*).

Przez ok. 200 m idziemy wygodną, szeroką ścieżką, a w pobliżu samotnie rosnącego przy jej skraju dębu szypułkowego (*Quercus robur*), skręcamy w lewo. Ścieżka przyrodnicza prowadzi teraz południowym skrajem uroczyska i po ok. 300 m wchodzimy ponownie na kasztanowcową aleję opasującą omawiany kompleks leśny od strony zachodniej.

Stąd kierujemy się na południe, w stronę zabudowań Otmuchowa. Po

250 m przekraczamy linię kolejową i skręcamy w prawo na poprowadzoną wzdłuż niej szosę. Stąd dzieli nas ok. 700 m od budynku dworca PKP w Otmuchowie.

Przed placem dworcowym skręcamy w lewo i idąc wzdłuż ogrodzenia miejskiej mleczarni docieramy do szosy Otmuchów - Sarnowice. Ponownie skręcamy w lewo a po przejściu dalszych 100 - 150 m w prawo. Dostajemy się w obręb uroczyska "Przy Jeziorze Otmuchowskim", wchodzącego w skład lasu komunalnego w Otmuchowie.

Przemierzany fragment lasu zajmuje tereny użytkowane rolniczo jeszcze na początku tego wieku. Nie spotyka się tu starszych drzew, a ilość budujących go gatunków jest stosunkowo niewielka. W części północno-zachodniej są to głównie: topola czarna (*Populus nigra*), świerk pospolity (*Picea abies*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) i grab pospolity (*Carpinus betulus*).

Przecinamy śródleśny kanał, łączący się po 50 m z Grodzkim Potokiem. Po dalszych 200 m las się urywa, i po lewej stronie na odcinku paruset metrów ukazują się pola uprawne. Następnie wkraczamy w większy, bardziej zwarty fragment lasu. Ścieżka przyrodnicza prowadzi teraz zabytkową aleją wysadzaną brzozą brodawkowatą (*Betula pendula*), ciągnącą się na przestrzeni ponad 1200 m. o wysokości 20-24 m, obwodach pni 60-158 cm i wieku 40-90 lat.

Po przejściu ok. 300 m docieramy do asfaltowej drogi łączącej centrum miasta z brzegiem jeziora. Po prawej stronie zauważamy

betonowy mostek na Grodzkim Potoku. Dalej, w miejscu gdzie droga u podstawy wału skręca w lewo, rozpoczynają się kamienne schody prowadzące na jego koronę. Po pokonaniu ponad 100 kamiennych stopni możemy podziwiać widok roztaczający się z zapory czołowej zbiornika. Patrząc w lewo widoczne jest Pogórze Paczkowskie, zamknięte od południa pasmem zalesionych wzniesień Jesioników. Spoglądając w prawo, zauważamy ciągnące się kilkukilometrowym pasem wzdłuż północnego brzegu jeziora, zabudowania ośrodków wypoczynkowych, a dalej, bardziej na północny - zachód, wzniesienia Wzgórz Strzelińskich.

Powracamy na brzożową aleję kontynuując wędrówkę na południe. Scieżka biegnie teraz łagodnym łukiem w prawo, nieznacznie w dół. Po 400 m marszu docieramy do skrzyżowania z biegnącą na wschód szeroką leśną alejką. Na wprost widać niewielki drewniany mostek przerzucony nad Młyńskim Potokiem. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo i rozpoczynamy marsz wspomnianą drogą.

Główny szlak omija znajdujące się bardziej na południe uroczysko "Park", przylegające bezpośrednio do odcinka lewego brzegu Nysy Kłodzkiej, tuż poniżej zbiornika wodnego "Otmuchów". W drzewostanie dominuje: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), topola czarna (*Populus nigra*). Kompleks ten kryje kolonię lęgową czapli siwej (*Ardea cinerea*), liczącą na stosunkowo niewielkim obszarze ponad 270 czynnych gniazd, i proponowany jest do objęcia go ochroną prawną poprzez utworzenie rezerwatu o powierzchni ok. 6,5 ha.

Główna trasa ścieżki przyrodniczej prowadzi na wschód, wygodną, biegnącą po niewysokim nasypie alejką. Zauważamy potężne dęby szypułkowe (*Quercus robur*), rosnące po obu stronach ścieżki. Sześć największych i najstarszych drzew o obwodach 360-595 cm, wysokości 30-32 m i wieku 250-350 lat objęto ochroną prawną. W runie zwracają uwagę występujące tu licznie: konwalia majowa (*Convallaria maialis*) i czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*).

Po 250 m docieramy do miejsca, w którym las zwęża się do niewielkiego pasa zadrzewień otaczającego koryto, płynącego ok. 50 m na prawo od drogi Młyńskiego Potoku. Patrząc w lewo zauważamy pola uprawne, a dalej na północ tereny ogródków działkowych.

Po przejściu 150 m docieramy do następnej enklawy lasu komunalnego, uroczyska "Koło Boiska". Teren jest tutaj częściowo podmokły, poprzecinany zamulonymi kanałami. W drzewostanie dominują: jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*) i topola czarna (*Populus nigra*).

Po 250 m marszu wychodzimy z lasu, na asfaltową szosę, biegnącą podnóżem zamkowego wzgórza.

Stąd do centrum miasta zostaje ok. 300 m. Asfaltowa alejka biegnie na wschód, stanowiąc przedłużenie kończącej się w tym miejscu ścieżki przyrodniczej.